

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Karina Marczak

Sędziowie: SO Mariola Wojtkiewicz

SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 czerwca 2013 r. w S.

sprawy ze skargi M. O.

przy udziale Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego - Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

w sprawie z powództwa M. O.

przeciwko D. W.

o nakazanie, sygn. akt I C 1997/12

postanawia :

I. stwierdzić przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w sprawie o sygn. akt I C 1997/12,

II. przyznać M. O. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 2 000 (dwa tysiące) złotych;

III. oddalić skargę w pozostałym zakresie,

IV. nakazać zwrócić M. O. kwotę 100 (stu) złotych tytułem opłaty od skargi.

UZASADNIENIE:

Pismem z dnia 23 kwietnia 2013 r. P. K. wywiódł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie I C 1997/12, z jego powództwa, przeciwko D. W. o nakazanie. Skarżący wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania; (2) zobowiązanie Sądu Rejonowego do rozpoznania niniejszej sprawy w terminie 3 miesięcy od rozpoznania skargo; (3) przyznanie mu od Skarbu Państwa kwoty 5 000 zł; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód kosztów postępowania

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że wniosek w sprawie złożył w dniu 27 września 2012 r. do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie. W dniu 24 października 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę właściwemu miejscowo i rzeczowo Sądowi Rejonowemu Szczecin – Prawobrzeże i Zachód. Akta sprawy wpłynęły do tegoż Sądu w dniu 12 grudnia 2012 r. i od tego czasu rozprawa nie została wyznaczona, mimo, iż skarżący składał wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Zdaniem skarżącego, brak rozpoznania sprawy przez tak długi okres czasu naraża go na poważne konsekwencje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga okazała się częściowo zasadna.

Sprawa niniejsza toczy się na skutek pisma procesowego powoda, które wpłynęło do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 25 września 2012 r. Sprawa potraktowana została jako powództwo o znoszenie czynności potrzebnych do osiągnięcia skutku przewidzianego w art. 150 k.c. Postanowieniem z dnia 24 października 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę właściwemu miejscowo i rzeczowo Sądowi Rejonowemu Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 22 listopada 2012 r. i zarządzeniem z dnia 20 listopada 2012 r. akta przekazane zostały do sądu właściwego, do którego wpłynęły w dniu 7 grudnia 2012 r. W dniu 10 grudnia 2012 r. Przewodniczący w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wydał zarządzenie o wpisaniu sprawy do repertorium C. Następnie, pismem z dnia 7 marca 2013 r. powód wniósł o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Zarządzeniem z dnia 26 kwietnia 2013 r. wezwano powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu.

Na podstawie analizy akt sprawy prowadzonej obecnie przed Sądem Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód należy stwierdzić, iż doszło do przewlekłości postępowania. Należy wskazać, że ustawa z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) w art. 2 ust. 1 stanowi, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne dla załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, sąd rozpoznający skargę na przewlekłość toczącego się postępowania powinien w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia, co do istoty lub czynności podjętych przez sąd uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2).

Sąd Okręgowy wskazuje, że „prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki” mieści się w pojęciu prawa do rzetelnego procesu sądowego przewidzianym w art. 6 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.). Wynikający z art. 6 konwencji nakaz zorganizowania wymiaru sprawiedliwości w sposób, który zapewnia, by sądy orzekające w sprawie były w swoim działaniu w stanie spełnić standardy rzetelnego postępowania, określone w tym przepisie, w tym między innymi wydania wyroku w rozsądnym terminie, nakłada na Polskę obowiązek wprowadzenia skutecznych instrumentów prawnych. Prawo do rzetelnego procesu zostało także wyartykułowane w art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Gwarancji poszukiwać należy także z pewnością w treści Konstytucji RP. Przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP określa zasadę prawa do sądu, zgodnie z którą „każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. W wyroku z dnia 28 lipca 2004 roku, P 2/04 (OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 72), Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego gwarancje konstytucyjne prawa do sądu obejmują - oprócz prawa dostępu do sądu, to jest prawa do uruchomienia postępowania przed sądem - prawo do wyroku sądowego, czyli prawo uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, oraz prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności. Sprawiedliwa procedura sądowa powinna zapewniać stronom uprawnienia procesowe stosowne do przedmiotu prowadzonego postępowania. Zgodnie z wymogami rzetelnego procesu uczestnicy postępowania muszą mieć realną możliwość przedstawienia swych racji, a sąd ma obowiązek je rozważyć. W postanowieniu z dnia 30 października 2006 roku Trybunał wskazał, że prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki stanowi istotny element konstytucyjnego prawa do sądu (S 3/06, OTK ZU 2006, nr 9/A, poz. 146).

Należy wskazać, że ocena terminowości i prawidłowości postępowania obejmować powinna między innymi takie okoliczności, jak: przerwy zarządzane między terminami posiedzeń, wadliwa organizacja posiedzeń, powoływanie biegłych przedstawiających opinię dotyczącą tej samej problematyki, terminowość działania biegłych, zasadność prowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego. Przewlekłość dotyczyć może także przekazywania akt sprawy, wyznaczania terminów rozpraw, podejmowania rozstrzygnięć, sporządzania i doręczania uzasadnień. Samo czasowe opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest równoznaczne z powstaniem odpowiedzialności z tytułu przewlekłości postępowania, sąd może bowiem wykazać, że podejmował z należytą szybkością i starannością środki w celu zapobieżenia owej przewlekłości. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki.

Mając powyższe na uwadze i po analizie akt sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że zgłoszone przez skarżącego żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania przed Sądem Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie jest uzasadnione. Po wpisaniu sprawy do właściwego repertorium w dniu 10 grudnia 2012 r., aż do 26 kwietnia 2013 r. nie podjęto żadnych czynności w sprawie. Okres 4,5 miesięcznej bezczynności Sąd Okręgowy uznaje za nadmierny, zwłaszcza, że sprawa nie nadawała się do merytorycznego rozpoznawania a konieczne było uzupełnienie braków formalnych pozwu. Postępowanie naprawcze nie wymaga od Sądu analizy przedstawionego materiału dowodowego ani też oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, w związku z czym winno być przeprowadzone sprawnie i szybko.

Częściowo zasadne okazało się także żądanie zasądzenia zadośćuczynienia, jednak nie w takim zakresie jak żądał tego skarżący. Na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2 000 złotych do 20 000 złotych. Obecnie zatem przyznanie zadośćuczynienia na żądanie skarżącego jest obligatoryjne. Wskazać należy, że świadczenie przyznawane skarżącemu nie ma nic wspólnego z ewentualnym wyrównaniem szkody majątkowej wywołanej przedłużającym się bez potrzeby postępowaniem. Takiego odszkodowania strona może dochodzić na zasadach ogólnych czyli w procesie. Natomiast świadczenie z art. 12 ust. 4 wyżej cytowanej ustawy ma jedynie wynagrodzić krzywdę niemajątkową, związaną z naruszeniem prawa strony. Wskazać zatem należy, że powód nie wykazał istnienia okoliczności osobistych uzasadniających żądanie zadośćuczynienia w kwocie 5 000 złotych. Poza ogólnikowym powołaniem się szkodę związaną z brakiem rozpoznawania jego sprawy, nie powołał się na żadne okoliczności, które pozwoliłyby na zmiarkowanie zadośćuczynienia w dochodzonej wysokości. Biorąc pod uwagę długość przewlekłości, Sąd Okręgowy uznał, iż kwota 2 000 zł będzie adekwatną rekompensatą krzywdy powoda (punkt II). W pozostałym zakresie skarga jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu (punkt III)

W punkcie IV Sąd orzekł na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy.